ΣΠΟΥΔΗ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

e-spoudi

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**

**ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**

**Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

**31/1/2026**

## ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

*Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί άρθρο του Πασχάλη Πούλου δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα zwanatolika.gr στις 28 Σεπτεμβρίου 2017. Αναφέρεται στο φαινόμενο του ρατσισμού στο σχολικό περιβάλλον.*

### *Ο ρατσισμός στα σχολεία*

Ο ρατσισμός είναι ένα **φαινόμενο** που το συναντάμε όχι μόνο στους ενήλικες, αλλά στα παιδιά και στους εφήβους. Στα σχολεία εκδηλώνεται με τη μορφή διακρίσεων που αφορούν στην εξωτερική εμφάνιση, στο επίπεδο των σχολικών επιδόσεων, στο βάρος του σώματος, στην κοινωνική **θέση**, στην καταγωγή, στην εθνικότητα, στις σεξουαλικές προτιμήσεις και σε οποιαδήποτε έκφραση της διαφορετικότητας.

Σε όλα τα σχολεία βρίσκονται παιδιά με διαφορετικότητες που προσδιορίζονται από τη γλώσσα, τα ήθη και έθιμα, από τις αξίες, τις ιδέες, την αναπηρία, τις μαθησιακές δυσκολίες και άλλα. Η διαφορετικότητα αποτελεί απαραίτητο στοιχείο σε ένα κοινωνικό σύνολο για να δώσει χρώμα, νόημα και σκοπό στη ζωή μας και την ύπαρξή μας.

Όλοι μας ανεξαρτήτως ηλικίας υπήρξαμε μάρτυρες ή θύματα κοινωνικού ή φυλετικού ρατσισμού που εκδηλώνεται στα προαύλια, κυρίως των σχολείων, με σωματική βία, απειλές, ύβρεις και λεκτική βία. Συμβαίνει όμως και μέσα στις σχολικές τάξεις που εστιάζεται κυρίως στην επίδοση των μαθητών. Η κακή επίδοση ή μια

ΣΠΟΥΔΗ

λαθεμένη απάντηση σε ένα ερώτημα προκαλεί το χλευασμό, δυσμενή σχόλια, την αρνητική κριτική και την απόρριψη της διαφορετικότητας. Το ίδιο συμβαίνει και με τους επιμελείς μαθητές που είναι πάντα συνεπείς στις υποχρεώσεις και έχουν πολύ καλή επίδοση. Το ένα ή δύο παιδιά που διακρίνονται στην τάξη τα αποκαλούν «φυτά» και τα σχολιάζουν δυσμενώς. Ρατσιστική αντιμετώπιση, επίσης, μπορεί να προκαλέσει η πολιτισμική κουλτούρα που έχουν τα παιδιά τα προερχόμενα από άλλες χώρες.

Ο ρατσισμός, με οποιανδήποτε μορφή, όταν εκδηλώνεται, πλήττει όλους ανεξαρτήτως, θύτες, θύματα και κοινωνικό σύνολο. Δημιουργεί αίσθημα κατωτερότητας, κυρίως στα θύματα, και αναταραχή στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον. Τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και κινητικά προβλήματα αποτελούν στόχο του σχολικού ρατσισμού που τις περισσότερες φορές οδηγεί στη σχολική βία («Bulling»).

Το γεγονός αυτό αλλά και πολλά άλλα της καθημερινής σχολικής ζωής επιβάλλουν αναζήτηση και ανεύρεση λύσεων για την αντιμετώπιση στου σοβαρού αυτού προβλήματος του ρατσισμού στα σχολεία. Τον πρώτο **λόγο** τον έχουν οι εκπαιδευτικοί που ζουν μαζί με τα παιδιά και γνωρίζουν καλά την ψυχολογία τους. Έχοντας ως βασικό εφόδιο την αγάπη, το σεβασμό και το ενδιαφέρον τους προς τα παιδιά μπορούν να προλάβουν ή να θεραπεύσουν πολλές δυσάρεστες καταστάσεις. Να μην είναι μέλημά τους μόνο η γνωστική ανάπτυξη, αλλά και η εμβάθυνση στην πολύπλευρη εκπαίδευση των μαθητών που θα βασίζεται στις ανθρωπιστικές αρχές. Κύρια επιδίωξή τους να είναι η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, της αυτοεκτίμησης και του σεβασμού στο συνάνθρωπό τους και στην προκειμένη περίπτωση στο συμμαθητή τους. Επιπλέον, να καταστήσουν σαφές πως ο κάθε μαθητής έχει τη δική του αξία και μοναδικότητα. Να καλλιεργήσουν ένα τέτοιο κλίμα, ώστε τα παιδιά να νιώθουν άνετα, ασφαλή και προστατευμένα.

Τέλος, οι γονείς μπορούν να προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες στο θέμα αυτό. Όταν έχουν, έστω και ενδείξεις, για ρατσιστική συμπεριφορά που πραγματοποιείται από τα παιδιά τους ή σε βάρος των παιδιών τους, να επικοινωνούν με το σχολείο και από κοινού να προλαβαίνουν το κακό. Να αναπτύσσουν ζεστή και φιλική σχέση με τα παιδιά τους, να καλλιεργούν το πνεύμα της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού, ώστε αυτά να συζητούν μαζί τους τα απλά και σοβαρά θέματα που τα απασχολούν. Να αποφεύγουν τη χρήση βίας προς τα παιδιά, γιατί, ως γνωστόν, η βία γεννά βία. Η πειθώ αποτελεί ίσως το καλύτερο φάρμακο και είναι η πλέον αποτελεσματική.

*κείμενο ηλεκτρονικού ιστοτόπου (ελαφρώς διασκευασμένο)*

ΔΟΚΙΜΗ

**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

**1$^{Η}$ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:**

**α. Να αναπτύξετε στο τετράδιό σας το περιεχόμενο του παραπάνω κειμένου. Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο γράφτηκε;**

**8 μονάδες**

**β.** ***Να αποφεύγουν τη χρήση βίας προς τα παιδιά, γιατί, ως γνωστό, η βία γεννά βία. Η πειθώ αποτελεί ίσως το καλύτερο φάρμακο και είναι η πλέον αποτελεσματική*** **(στην τελευταία παράγραφο). Να αναλύσετε με δικά σας λόγια το περιεχόμενο του συγκεκριμένου αποσπάσματος σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.**

**7 μονάδες**

**2$^{Η}$ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:**

**α. Στις περιόδους που ακολουθούν, να εντοπίσετε και να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τις δευτερεύουσες/εξαρτημένες πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις, να σημειώσετε τον τρόπο εισαγωγής τους, καθώς και τον συντατικό τους ρόλο:**

1. Ο συντάκτης εξήγησε πώς εκδηλώνεται το φαινόμενο του ρατσισμού μέσα στις σχολικές τάξεις.
2. Οι μαθητές ρώτησαν την καθηγήτρια τι είναι “bulling”.
3. Είναι παράξενο πόσο σκληρά μπορεί να συμπεριφερθούμε σε ένα συνάνθρωπό μας.
4. Η απορία μου είναι γιατί να μην είμαστε όλοι αγαπημένοι στο σχολείο.

**4 μονάδες**

ΣΠΟΥΔΗ

**β. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις της προηγούμενης άσκησης ως ολικής ή μερικής αγνοίας αιτιολογώντας την απάντησή σας. Στη συνέχεια να δηλώσετε τον λόγο στον οποίο βρίσκεται η καθεμιά (ευθύς ή πλάγιος λόγος) και να τις μεταφέρετε στον αντίστροφο.**

**2 μονάδες**

**γ. Να βρείτε στο κείμενο και να μεταφέρετε στο τετράδιό σας δύο παραδείγματα κυριολεκτικής και δύο μεταφορικής χρήσης της γλώσσας. Τι επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση αυτών των μεταφορών;**

**2 μονάδες**

**δ. Να εντοπίσετε την πολυσημία των παρακάτω λέξεων, οι οποίες βρίσκονται στο κείμενο με έντονους χαρακτήρες, καταγράφοντας τουλάχιστον τρία παραδείγματα για την καθεμιά: *φαινόμενο*, *θέση, λόγο***

**2 μονάδα**

**3$^{Η}$ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:**

**Σε μία ομιλία που εκφωνείτε στο πολιτιστικό κέντρο του δήμου σας με θέμα τις διάφορες εκδηλώσεις του ρατσισμού που πλήττουν τη ζωή μας, παρουσιάζετε τα αίτια του φαινομένου, καθώς και τα αρνητικά του αποτελέσματα για τον άνθρωπο και ευρύτερα την κοινωνία. Η ομιλία σας να έχει έκταση 250-300 λέξεων.**

**25 μονάδες**

ΣΠΟΥΔΗ

**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

## *Όσο μπορείς*

*Οι παραινέσεις που απευθύνει ο Κ.Π. Καβάφης αναφέρονται τόσο στον εαυτό του όσο και σε κάθε αποδέκτη του ποιήματος και υποδεικνύουν μια ηθική στάση και μια μετρημένη κοινωνική ζωή. Το ποίημα γράφτηκε το 1913.*

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις
μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου,
μες στες πολλές κινήσεις κι ομιλίες.

Μην την εξευτελίζεις πηαίνοντάς την,
γυρίζοντας συχνά κι εκθέτοντάς την
στων σχέσεων και των συναναστροφών
την καθημερινήν ανοησία,
ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

Κ.Π. Καβάφης, *Ποιήματα*, τόμ.1, Ίκαρος

ΣΠΟΥΔΗ

**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

**1$^{Η}$ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:**

**α. Ποιοι είναι ο αποδέκτες του Καβαφικού ποιήματος και ποιες οι θεμελιώδεις ανθρώπινες αξίες που προβάλλονται σε αυτό; Να στηρίξετε την απάντησή σας σε συγκεκριμένους στίχους του έργου.**

**8 μονάδες**

**β.** ***Όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις*****: Να αναλύσετε το νόημα του στίχου σε 80-100 λέξεις.**

**7 μονάδες**

**2$^{Η}$ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:**

**α. Σε ποιο βασικό ρηματικό πρόσωπο στηρίζεται η αφήγηση και για ποιους λόγους; Να συμπεριλάβετε στην απάντησή σας συγκεκριμένα παραδείγματα από το ποίημα.**

**5 μονάδες**

**β. Να εντοπίσετε στο ποίημα δύο εκφραστικά μέσα και να αναλύσετε τη λειτουργία τους.**

**5 μονάδες**

**γ. Πώς θα χαρακτηρίζατε το ύφος του ποιητικού υποκειμένου; Να στηρίξετε την απάντησή σας σε στοιχεία του ποιήματος.**

ΣΠΟΥΔΗ

**5 μονάδες**

**3$^{Η}$ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:**

**Ποιες σκέψεις σας δημιούργησε η ανάγνωση του ποιήματος; Συμφωνείτε με τα διδάγματα που παίρνουμε από αυτό; Ποιες άλλες αξίες, πιστεύετε, είναι σημαντικό να έχουμε ως οδηγό στη ζωή; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.**

**20 μονάδες**

**ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!**

ΣΠΟΥΔΗ